

РІВЕНЬ ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Здобувши незалежність, Україна активно намагається інтегрувати свою економіку у систему світового господарства. Перш за все це стратегія України до вступу в Європейський Союз. Для цього Україна активно проваджує світові стандарти статистики, обліку, звітності, правила та норми ведення міжнародних торговельних операцій тощо.

Результатом інтеграційних процесів стало збільшення відкритості національної економіки, що сприяло її розвитку та динаміці. В умовах глобалізації присутня загальна тенденція до зростання відкритості національних економік. Орієнтація на світові ринки стимулює розвиток національної економіки. Але, якщо світовий попит зменшується, то можна очікувати непропорційно великий спад національної економіки.

Економіка України класифікується як достатньо відкрита економіка, про це свідчить її рівень відкритості, що і створює тісну залежність від зовнішнього впливу.

Таблиця 1

Показники відкритості економіки України

Показники	2012	2013	2014	2015	2016
Частка експорту в структурі ВВП, %	50,9	46,9	49,2	52,8	49,3
Співвідношення між імпортом і ВВП	0,59	0,55	0,53	0,55	0,56

Дж.: [1], розрахунки

Частка експорту в структурі ВВП у 2016 р. склала 49,3%, а співвідношення між імпортом і ВВП становило 0,56 (табл.1). За період 2012-2016 років відкритість національної економіки України залишалось майже на одному рівні, але в останній рік залишило тенденцію до зменшення.

Разом з тим надмірна відкритість економіки може стати джерелом загроз національній економіці. Зокрема, через сферу зовнішньої торгівлі проявами загроз економічній безпеці країни можуть бути наступні:

- високий рівень залежності відтворювальних процесів за умов надмірної відкритості внутрішнього ринку від зовнішніх джерел;
- деформація структури експорту та виробництва, явище «голландської хвороби»;
- деіндустріалізація національних економік під впливом зовнішніх шоків;
- високий рівень залежності від імпорту;
- банкрутство місцевого бізнесу [2, с. 15 – 20].

Високий рівень відкритості економіки України є наслідком таких причин як: низький рівень конкурентоспроможності вітчизняного виробництва, активні глобалізаційні процеси, несприятливий інвестиційний клімат, висока залежність від імпортних енергоносіїв [3].

За 2017 рік, згідно з даними сайту Мінфін [4], притік інвестицій становив майже 1848 млн. доларів.

Інвестиції позитивно впливають на економіку, сприяє збільшенню створеного національного продукту, підвищує конкурентоспроможність місцевих товаровиробників, що приводить до удосконалення виробництва. Але треба пам'ятати, що іноземні інвестиції мають і негативний характер. Мають бути впроваджені заходи протекціонізму експорто-орієнтованих галузей, що дає змогу місцевому товаровиробнику бути менш вразливим від зовнішньоекономічної кон'юнктури.

Важливим фактором щодо зростання відкритості економіки України став механізм глобалізаційних процесів. В сучасних умовах основними інвестиційними ресурсами у світовій економіці володіють транснаціональні корпорації (ТНК). Виходячи з конкурентних переваг окремої країни, вони зосереджують у ній певні виробництва, а потім експортують цю продукцію по усьому світу [3].

Таким чином, відкритість економіки України залишається на високому рівні, її залежність від більш розвинутих країн відповідно також велика. Тому ми можемо назвати економіку України малою відкритою, так як незначні розміри якої не дають змоги робити істотний вплив на процеси на світовому ринку. Щоб успішно інтегруватись до світового товарного ринку та захистити внутрішній економічний простір від зовнішньоекономічних загроз, Україна повинна визначити і дотримуватися оптимального рівня частки експорту у ВВП країни.

Список джерел:

1. *Експорт та імпорт України [Електронний ресурс] // Мінфін. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/>.*
2. *Даниленко О.Л. Відкрита економіка як передумова взаємодії внутрішнього і зовнішнього ринків [Електронний ресурс] / О.Л. Даниленко. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/ONG/Economics/2_danilenko%20o.l..doc.htm.*
3. *Олефір В. К. Оцінка відкритості економіки України / В. К. Олефір // Економічний вісник НТУУ «КПІ» : збірник наукових праць. – 2012. – № 9. – С. 115–120. – Бібліогр.: 10 назв.*
4. *Прямые иностранные инвестиции (Украина) [Електронний ресурс] // Мінфін. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://index.minfin.com.ua/index/fdi/>.*
5. *Державна служба статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://ukrstat.gov.ua>.*